

Антошкова Вікторія,
студентка 1 курсу ОС «Магістр»
спеціальності 073 «Менеджмент»
Науковий керівник: **Дудзяк О.А.,**
к.е.н., асистент кафедри менеджменту,
публічного управління та адміністрування
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

БІЗНЕС-ПЛАН РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Підприємництво — це, по суті, процес прийняття рішень, їх реалізації та оцінка результатів запланованих дій. Бізнес-план становить основу для прийняття оптимальних управлінських рішень. Підприємство тісно пов'язане з конкуренцією, яка передбачає дотримання, як мінімум, двох умов: зниження витрат на виробництво і, відповідно, цін і підвищення якості продукції. Особливо важливе планування в комерційній діяльності, де потрібні як передбачення на довгострокову перспективу, так і ґрунтовні попередні дослідження, що передують плануванню [1, с. 9].

Дослідженням питання бізнес-планування розвитку сільськогосподарських підприємств займалися в своїх працях зарубіжні і вітчизняні економісти: Бланк І.А., Доманчук Д.П., Дробот В.І., Нелеп В.М., Охріменко І.В., Чикуркова А.Д., Шкільов О.В. та інші. Поряд з їхніми дослідженням дане питання, особливо в сільському господарстві, досліджене ще не достатньо і потребує нових орієнтирів.

Бізнес-план виступає своєрідною програмою “страхування” бізнесу від можливих ризиків на даному підприємстві, фінансовий розділ бізнес-плану використовується для складання бюджету виробничої діяльності.

На підготовчому періоді здійснюється підбір виконавців і консультантів, проводиться постановка завдання та розподіл обов'язків між виконавцями,

розробка календарного графіка виконання робіт, збір вихідної інформації. Безпосередня розробка бізнес-плану – це творчий, взаємоузгоджений процес, який передбачає багатоваріантність розрахунків, узгодження окремих розділів, уточнення вихідної інформації. Після чого проводять презентацію бізнес-плану, тобто доведення основних положень документу до потенційних інвесторів, зацікавлених сторін, працівників підприємства [2, с. 189].

Стандартний бізнес-план містить у собі такі зведення: загальний опис підприємства, виробничий план, маркетинг-план, фінансовий план, додатки.

Чи не найголовнішою частиною бізнес-плану є обґрунтування інноваційної стратегії розвитку підприємства.

Досліджуючи той чи інший варіант інноваційної стратегії, кожен управлінець повинен враховувати усі можливості свого підприємства, що мають відповідати загальній стратегії розвитку та бути прийнятними для за рівнем ризику й передбачати готовність ринку до сприйняття новизни. Таким чином, при визначенні найбільш привабливої інноваційної стратегії підприємства слід дотримуються певних критеріїв, серед яких найважливішими є: відповідність можливостям і загрозам зовнішнього середовища; відповідність цілям підприємства і сумісність з його місією; досягнення конкурентних переваг за рахунок використання сильних сторін підприємства і слабкості конкурентів, нейтралізації або компенсації слабких сторін підприємства і сильних сторін (переваг) конкурентів; наявність необхідних ресурсів, наукового, технічного, виробничого, кадрового потенціалів; досягнення балансу між усіма структурними підрозділами, використання ефекту синергізму інноваційної діяльності як єдиної системи [3, с. 230].

Навіть найкращий план не гарантує успіху. Обов'язковою його умовою є врахування можливого ризику. Серед них найпоширенішими є ринковий ризик, ризик втрати майна і втрати часу, ризик невиконання зобов'язань. В підприємствах для того, щоб запобігти втратам майна планується виділення коштів на поліпшення системи пожежної охорони майна, а для щойно придбаної техніки плани передбачають використання системи її страхування.

Для запобігання втратам часу кожним підрозділом господарства розробляються оперативні плани для окремих видів робіт та окремих працівників, а також проводяться щоденний контроль за роботою бригад, ферм, ланок та інших виробничих підрозділів. Цьому значною мірою сприяє перевірка виконання норм виробітку. В бізнес-плані кооперативу у випадках ризиків невиконання договірних зобов'язань передбачено гарантії застави, а також розрахунків сільськогосподарською технікою та поголів'ям худоби.

Отже, обґрунтованість управлінських рішень на основі дослідження процесу бізнес-планування знижує рівень підприємницького ризику, покращує показники фінансового стану, дає можливість розвитку інноваційних процесів і розвитку підприємства. Планування дає можливість оцінити умови, в яких має діяти підприємство, виявляти слабкі та позитивні аспекти його роботи, передбачати можливі вигоди та втрати. Таким чином, після дослідження поставленої проблеми, ми дійшли висновку, що питання бізнес-планування є досить актуальним і стоїть на першому місці щодо використання та удосконалення в практичній діяльності.

Список використаних джерел

1. Бізнес-план розвитку сільськогосподарського підприємства. Навчальний посібник / [Дробот В.І., Мартьянов М.Ф. та інші.]. К. : Мета, 2003. 336 с.
2. Нелеп В.М. Планування на аграрному підприємстві: [підруч.]. К. : КНЕУ, 2004. 491 с.
3. Чикуркова А.Д., Белко І.А. Формування механізму стратегічного інноваційного розвитку підприємства. Актуальні проблеми аграрної економіки: теорія, практика, стратегія»: зб. тез міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 45-річчю економічного факультету Подільського державного аграрно-технічного університету (Кам'янець- Подільський, 12-13 жовтня 2017 року). – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2017. С. 229-233.
4. Охріменко І.В. Про планування виробничо-господарської діяльності в сільськогосподарських підприємствах. Економіка АПК. 2000. № 10. С. 59-63.